

‘Herinventarisatie zonder bodem-analyse’

DE OPINIEMAKER: **GERRIT HEGEN**

Gerrit Hegen was dertig jaar dierenarts in Friesland en Zuidoost-Drenthe. Nu is Hegen weidecoach en hij begeleidt bodem-plant-dier-studiegroepen. Hegen heeft zich gebogen over de zorg voor bodemgezondheid in Drentse natuurgebieden door de beheerders.

Hoe kijkt u naar bodemwerking?

Als de bodem goed werkt, is dat goed voor de milieuprestaties van het boerenbedrijf. Kunstmest wordt enkel aanvullend gebruikt, de gewassen zijn minder gevoelig voor ziekten, plagen en droogte. De oogstzekerheid, kwaliteit en smakelijkheid van voeding voor mens en dier nemen toe. Goede bodemwerking betekent aandacht voor zes facetten die niet los van elkaar gezien kunnen worden: waterhuishouding, structuur, beworteling, organische stof, bodemleven en bodemchemie.

Hoe kijken niet-agrarische beheerders daarnaar?

De zes facetten zijn even essentieel. Zonder goed functionerende bodem onder natuurgebieden neemt de kwaliteit van flora en fauna af. De vraag of natuurbeheerders net zo integraal naar bodemwerking kijken als boeren, werpt zich op. Een eenzijdige focus op stikstofdepositie doet geen recht aan andere belangrijke waarden die ten dele corrigerend kunnen werken. Andere mineralen en sporenelementen zijn even belangrijk en de focus op enkel stikstof ter bescherming van flora en fauna is het halve verhaal. Het is zelfs de vraag of de Vogelrichtlijn van

1979 en de Habitatrichtlijn van de EU voldoende rekening houden met de noodzakelijke integrale kijk.

Ik heb Provincie Drenthe gevraagd of bij de gebiedsverkenningen ten behoeve van de herinventarisatie van Natura 2000-gebieden bodemanalyses zijn meegenomen. Ik heb het dan niet alleen over de minerale samenstelling, maar ook over pH, organische stof, grootte en mineralenbezetting van het CEC-complex en de bodembioïecologie. Gezien de enorme impact van de bepleite verlaging van de kritische depositiewaarden in Natura 2000-gebieden op landbouw, gebruik van fossiele brandstof en de sociaal-economische gevolgen voor een plattelandsprovincie, zou een bredere aanpak dan enkel stikstof vanzelfsprekend moeten zijn. Uit het antwoord van Provincie Drenthe kan worden opgemaakt dat bodem- en ook wateranalyses niet standaard worden meegenomen bij gebiedsinventarisaties, alleen als ze beschikbaar zijn.

Wat is uw idee daarover?

Nieuwe inzichten op het gebied van bodemprocessen en de rol van het bodemleven in het ecosysteem, moeten meegenomen worden in de strategie voor natuurherstel met vitale flora en fauna. Soms gebeurt dat. Er zijn successen geboekt in de Kampina in Noord-Brabant en op de website van Wij.land staan goede voorbeelden. Zo'n integrale denkwijze daagt provincies en natuurorganisaties uit tot maatwerk in natuurherstel zonder eenzijdige focus op stikstof.